

گام هایی در مسیر عدالت

برصفحات دفتر سال ۸۵ وقایع نونمی هم ثبت شد که هم به دلیل تازگی آنان وهم به دلیل بارانسانی شان می توانند کورسوی روشنایی درفضای تیره جهان باشند. این وقایع در حقیقت مجموعه ای از واکنش های دولت ها ویا شخصیت های نام آشنا بود که به هر دلیلی در مواجهه با موارد نقض انسانیت وشکستن حریم های اخلاقی بانگ اعتراض برآوردند. سیاستمدارانی که برای همراه شدن با افکار عمومی سکوت خویش را شکستند ویا حقیقت را بر مصلحت برتری بخشیدند، از این دست بود. اعتراض ها در پنجمین سال فعالیت بازداشتگاه گوانتانامو، واینکه رهبران سیاسی جهان محافل حقوق بشری به طور گسترده خواستار برچیدن این زندان شدند. مدافعان حقوق بشر و آزادیهای مدنی در انگلیس با برپایی تظاهراتی در برابر سفارت آمریکا در لندن خواستار تعطیلی بازداشتگاه غیر قانونی «گوانتانامو» شدند. کیت آلن مدیر سازمان عفو بین الملل در بیانیه ای به مناسبت پنجمین سالگرد راه اندازی زندان گوانتانامو، رفتار دولت انگلیس در این بی اعتنائی به سرنوشت افراد دارای اقامت این کشور در گوانتانامو را «بی شرمانه» توصیف کرد. اما شنیدنی تر از این ها مواضع ولادیمیر پوتین بوده که در نشست شورای کمک به توسعه جامعه مدنی و حقوق بشر روسیه در مسکو گفت: «پنج سال است در این بازداشتگاه افراد بدون محاکمه و تحقیق به سر می برند، اما هر زندانی که از بازداشتگاه گوانتانامو آزاد شده و در نظام قضایی کشورش محاکمه شده، تیره تر شده است. «دومین گام روشنگرانه در رابطه با فلسطین رخ نمود، آن هم با دو واقعه: برای نخستین بار باب بسته نقد اسرائیل در آمریکا رسماً گشوده شد. آن هم به دست یک رئیس جمهور سابق آمریکا. این حرکت به اندازه کافی تبعیضات داشت که در شمار رویدادهای مهم ۸۵ قرار گیرد. کارتر با کتاب «فلسطین، صلح نه آبار تاید» خود، یک اتفاق بی سابقه را به ثبت رساند. او یک تابوشکنی کرده ودر حریم ممنوعه ای وارد شد که حتی رسانه ها واصحاب اطلاع رسانی آمریکا از ورود در آن هراس دارند. اهمیت حرکت کارتر در این بود که با ذکر دهها نمونه عینی پرده از صورت آبار تاید صهیونیستها کنار زدودر کنار آن خیانت کاخ سفید به تعهدات صلح جویانه را عیان ساخت.

پذیرفت که مداخله نظامی در عراق یک اشتباه بود. «بالاخره صریح ترین رفتار مبارزاتی را در این وادی ماسیمو دالماداشت. او می گوید: نتایج انتخابات آمریکا نشان می دهد که دوران یکجانبه گرایی در جهان پایان یافته است. اما در ایجابادین نهضت ضد جنگ نباید از نقش یک گروه دیگر غافل ماند و آن رسانه ها هستند که به غیر از مقطع اول جنگ عراق که ارتش بوش راهمراهی کردند در ادامه مسیر، به بزرگترین منتقدان سیاست یکجانبه گرایی تبدیل می شوند. آنها هیچ روزی را در ۸۵ بی خبر از صحنه های جنگ و بدون نقد سیاست کارگردانان آن سپری نکردند. شاید آنچه بر قلم تحلیلگران اشپگل در فدای برکناری طراحان جنگ جاری شد مشتقی از این خروار باشد.

مجله اشپگل مقاله خود را با عنوان «خدا حافظ، کله شق ها» به استغفای «جان بولتون» سفیر آمریکا در سازمان ملل اختصاص داد و نوشت: نومحافظه کاران آمریکا به آخر خط رسیده اند.

او افزود: «ولفویتنس نمونه ای از زرنگی و نادانی در کنار هم و یا همزیستی عقل و ساده لوحی در یک فرد بود. اشپگل نوشت: «ولفویتنس نخستین سیاستمدار از میان نومحافظه کاران بود که برکنار شد.» این مجله رامسفلد را هم بی نصیب نگذاشت و نوشت: «از جمله لطیفه های مربوط به ماجراجویی نومحافظه کاران این است که رامسفلد دو روز قبل از استعفا به فکر افتاد تا طرح های خود را برای عراق تغییر دهد و چنین به نظر می رسد که رامسفلد قبل از آن فرصت و وقت برای این امر نداشته است.»

به هر حال، نومحافظه کاران و عراق، واژه ای است که از آن گرایش ضد آمریکایی پیدا شده است و این واقعیت را بیش از دیگران خود کاخ سفید در جنبش خود جوش صلح فهمیده است. وقتی که در چله زمستان یعنی ۲۱ دی حمله نظامی آمریکا به سومالی که به بهانه پیگرد عناصر القاعده آغاز شد؛ موجی از انتقادهای جامعه بین المللی را به دنبال داشت. تا جایی که بان کی مون دبیر کل سازمان ملل متحد از پیامدهای این دخالت و احتمال تشدید دامنه درگیری ها به سبب مداخله نظامی آمریکا ابراز نگرانی کرد. اینجانب دالماد وارد میدان شد و مخالفت قاطع کشورش را با یکجانبه گرایی آمریکا و دخالت نظامی این کشور در سومالی اعلام کرد.

در عصر کنونی نمونه آن کمتر تجربه شده است. با هر گامی که نومحافظه کاران رو به جلو برمی داشتند بنیادهای صلح در عراق بیشتر به خطر افتاد. تضادی که در چنین فضای فاجعه باری رخ می نمایند قابل پیش بینی است: بوش و جامعه بین المللی دو مسیر متفاوت را می پیمایند و عجیب است که نومحافظه کاران گوش بر شنیدن همه صداهای می بندند. اما بالاخره روز موعود فرا می رسد.

آرایی که شهروندان آمریکا در هفتم نوامبر به صندوق های رای ریختند چیزی نبوده که کاخ سفید آن را به حساب خرده نارضایتی مردم از حکومت در آمریکا بگذارد.

همه چیز واضح و روشن از پیش اعلام شده بود انتخابات هفتم نوامبر رفتارندومی برای تأیید یا رد تفکر جهانی حاکمان کاخ سفید بود.

اما اتفاقی که در عرصه انتخابات آمریکا رخ نمود با وقایع دیگری پیش و پس از خود پیوند خورد. به عبارتی مقدمات رویگردانی از نومحافظه کاران از قبل فراهم بود. فقط یک جرقه لازم داشت تا این آتش اعتراض نمادین بر ضد آنان شعله ور شود و این جرقه را ارتش آمریکا فراهم کرد. موج اعتراض زمانی کاخ سفید را احاطه کرد که نخستین نشانه بن بست در عملیات بوش و متحدین اش در عراق و افغانستان نمایان شد. همه دریافتند که جنگی که فرمانده آن وعده قطعی پیروزی در آن داده بود و با این قطعیت همه منابع کشور را روانه آن ساخته بود سرازین بست در آورده است. با فزونی تابوت نظامیان کشته شده آمریکا در عراق، افکار عمومی این کشور به سمت یک رویارویی رفت.

۸ آبان هزاران تن از مردم شهرهای مهم ایالتیهای آمریکا در تجمعی به نشانه اعتراض به جنگ عراق خیابان های آمریکا را به میدان نمایش اراده سیاسی خویش تبدیل می کنند. جالب است که این اتفاق درست یکماه قبل از انتخابات کنگره شکل می گیرد. جالب است که در همان روز در کشور شریک سیاسی بوش نیز مردم کانادا با برپایی تظاهراتی گسترده در ۳۰ شهر این کشور خواستار عقب نشینی هر چه سریع تر نیروهایشان از افغانستان می شوند.

واشنگتن فقط زمانی این قضیه را جدی می گیرد که این موج مخالفت از اردوی متحدان درجه اول آمریکا برمی خیزد. در ژاپن و کره قوی ترین نیروی مخالفان آمریکا شکل می گیرد. همزمان با تظاهرات مردمی ژاپنی ها، برای نخستین بار پایگاه نظامی آمریکا مورد حمله قرار می گیرد که در صدای مهیب این بمب ها مقام های واشنگتن آثار ضربه را حس می کنند. اما قضیه به اینجا ختم نمی شود. وزیر دفاع ژاپن در سخنانی که بسیاری آن را، تفکر جمعی دولتمردان این کشور تلقی کردند اساس جنگ بوش در عراق را زیر سؤال می برد.

همه چیز در حوالی مراکز نظامی آمریکا در این نقطه، حکایت از یک اتفاق دارد. روزنامه «آساهی شیمبون» نتیجه یک نظر سنجی را منتشر می کند که دللی است بر این که ژاپن دیگر حاضر به گوشه گیری در حوزه امنیتی نیست و اهمیت این مسأله تا جایی است که شینزو آبه نخست وزیر ژاپن خواستار بازنگری در قوانین و طرح هایی است که بر لزوم تقویت احساسات میهن پرستانه در ژاپن تأکید می کند.

اروپایی ها نیز پیام انتخابات کنگره را به نحو احسن پیگیری می کنند. ۲۰ عضو سوسیالیست پارلمان اروپا از نتایج انتخابات آمریکا به عنوان آغازی برای پایان دادن به شش سال کابوس جهان یاد کردند. در این حال سولانا به عنوان مقام ارشد سیاست خارجی اروپایی می گوید: «با استغفای رامسفلد، شاهد بروز تغییرات در عملیات نظامی آمریکا در عراق خواهیم بود.» نخست وزیر اسپانیا ایده هموطن دیپلمات خود را با این جمله همراهی می کند: «باید

